

NIEUŻYTECZNY (37) ai

W pisowni łącznej (31), w rozłącznej (6).

Oba e jasne.

comp nieużyteczniejszy (1).

sg m N nieużyteczny (1). ◇ G nieużyteczn(e)go (1). ◇ L nieużytecznym (1). ◇ f N nieużyteczną (2), nieużyteczn(a) (3). ◇ A nieużyteczną (2). ◇ n N nieużyteczn(e) (4). ◇ G nieużyteczn(e)go (2). ◇ I nieużytecznym (3). ◇ pl N m pers nieużyteczni (6). subst nieużyteczné, nieużyteczniejszé (4); -é (1), -(e) (3). ◇ A m pers nieużytecz(e) (1). subst nieużyteczn(e) (2). ◇ I m nieużytecznymi (5).

Sł stp notuje, Cn, Linde brak.

1. Nieprzynoszący pożytku, korzyści, bezużyteczny, bezwartościowy, nieprzydatny, niepotrzebny; przynoszący mały pożytek, mało przydatny; inanis, infructuosus, inutilis Vulg; vanus PolAnt (28) : OpecŻyw 35; FalZioł II 2a; BielŻyw 54; Leop Sap 4/5, Os 10/4, 3.Mach 3/22; Arcadiam postulare Proverb. O wielkie ále nieużyteczne íie rzeczy ítárác. Mącz 14b; Defecta senio arbor, Drzewo od ítároócy ítało íie niewżyteczne. Mącz 115a; Bo íe zowie íługámi niepotrzebnemi/ drzewem nieużytecznym ktore íeft godne áby było precz wyciętho á ogniem ípalono RejZwierc 130v; BudBib 4.Esdr 11/45; y zgoła z nich [Paweł Apostoł z Żydów] obrzelkę íáko nieużyteczną zdziera/ á ku wierze ích nápomina. CzechRozm 76, 212v, 244, 253; íż pod tym rokiem. [tj. przestępnym] choroby częítízé y ízkodliwízé/ ptáítwo/ bydło/ ryby/ drzewá/ zboża/ zíołá/ lády niewżytecznieyízé/ tákże wody Ciepliczné mniéy pomocné Oczko 29v; CzechEp 5; ArtKanc P9; Calep 894a; Zali dziękiue [pan] íludze onemu/ íż vczynił to co mu rofkazał [...] Táktże y wy/ gdy vczynicie wízytko co wam rofkazano/ mowcie; Słudzy niewżyteczni íeftelmy: cólmy byli winni vczynić/ tołmy vczyniliWujNT Luc 17/10, s. 266, Tit 3/14, Judae 12.

W połączeniu szeregowym (1): a íápáczek Filozowíkich/ y bábiego bádanía/ y zbytniego/ y dwornego/ y nieużytecznego/ [...] że byś íie wyítrzezał. CzechRozm 2.

W przeciwstawieniu: »dobry ... nieużyteczny« (1): Y íuż też on złoínik náíiał był miedzy dobrá pńzenicę kákolu nieużytecznego. CzechRozm 184v.

W charakterystycznych połączeniach: nieużyteczne(-y, -a) ciało, drzewo (3), gałąż, kákol, owoc, rzecz (4), sad, sługa (5), uczynek (3), zboże, ziele; nieużyteczny(m) (z)stać się (3); nic nie użyteczny.

Szeregi: »prozny i nieużyteczny« (1): Ktorey [wiary] íefli kto w íobie mieć nie będzie/ tedy y nabożeńítwo íego/ y to wzywánie prozne i nie vżyteczne będzie CzechRozm 198.

»nieużyteczny i pusty« (1): Ale ziemiá byłá nieużytheczna y puíta [inanis et vacua; puíta y prózna Wuj Bib] y ciemności były nád głębokoíciámi wod Leop Gen 1/2.

»zbytni (a. zbyteczny), (a) nieużyteczny« (2): Iako to w zóładku íeft pirwíze trawienie tam óstaie pierwíza rzecz zbytnia á nie vżyteczna. FalZioł V 9v, V 9v. [Ponadto w połączeniu szeregowym 1 r.]

2. Przynoszący zło, szkodę, szkodliwy; inutilis Vulg (9) : MurzNT 3v; Wízytcy íie náchylili tudzieíz wízyítcy íie ítáli nieużytecznymi [niepożytecznymi WujNT, WujBib]: niemáíz ktoby czynił dobrze Leop Rom 3/12, Prov 6/12; RejAp 194; Nie vżyteczne wyrozumienie PApieskie y Luterskie CzechRozm 265 marg.

W połączeniu szeregowym (1): iáko teź tu y łam [apostoł Paweł] [práwy złe ciemne/ y nieużyteczne/
Ofiárowniká te⁸⁰ łtrofował. *CzechRozm* 244.

Szereg: »nieużyteczny i (a) szkodliwy« [szyk 2:1] (3): *MurzNT* 111; Nie vżyteczne y łzkodliwe
wrozumienie Papiełkie y Luterłkie o ciéle Chriřtułowym z chlebá vczynionym. *CzechRozm* **2v;
Calep 1008b.

Synonimy: 1. bezowocny, niepotrzebny, niepożyteczny; 2. szkodliwy.

Cf [**NIEUŻYTNY**], **UŻYTECZNY**